

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **X.**, zast. JUDr. Vladimírem Čarňanským, advokátem se sídlem Vodičkova 791/41, Praha 1, proti žalovanému: **Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie**, se sídlem Olšanská 2176/2, Praha 3, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 22. 4. 2024, č. j. 4 A 9/2024-29,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce (stěžovatel) se kasační stížností domáhá zrušení shora označeného rozsudku, kterým Městský soud v Praze zamítl jeho žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 2. 2024, č. j. CPR-33120-10/ČJ-2023-930310-V237. Tímto rozhodnutím žalovaný zamítl stěžovatelovo odvolání a potvrdil rozhodnutí Krajského ředitelství policie hl. města Prahy, Odboru cizinecké policie, Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort, ze dne 1. 7. 2023, č. j. KRPA-167312-21/ČJ-2023-000022-SV. Prvostupňovým rozhodnutím bylo stěžovateli podle § 119 odst. 1 písm. b) bodu 9 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění účinném do 30. 6. 2023 (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), uloženo správní vyhoštění a byla stanovena doba 3 let, po kterou mu nelze umožnit vstup na území členských států Evropské unie. Počátek této doby byl dle § 118 odst. 1 zákona o pobytu cizinců stanoven ode dne, kdy stěžovatel vycestuje z území členských států Evropské unie. Podle § 118 odst. 3 zákona o pobytu cizinců byla stěžovateli stanovena doba 30 dnů od právní moci rozhodnutí k vycestování z území členských států Evropské unie. Ve smyslu § 120a odst. 1 zákona o pobytu cizinců bylo rozhodnuto, že se na stěžovatele nevztahují důvody znemožňující vycestování podle § 179 zákona o pobytu cizinců. Správní orgán I. stupně stěžovateli rovněž uložil zvláštní opatření za účelem vycestování podle § 123b odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců.

[2] Ze správního spisu vyplývá, že správní vyhoštění na dobu 1 roku bylo stěžovateli uloženo již rozhodnutím Krajského ředitelství policie hl. města Prahy ze dne 7. 7. 2019,

č. j. KRPA-279804-60/ČJ-2017-000022. Důvodem pro udělení správního vyhoštění byla skutečnost, že stěžovatel pobýval na území České republiky bez cestovního dokladu a víza či platného oprávnění k pobytu, neboť po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody dne 30. 7. 2017 se následující pracovní den nedostavil k vydání výjezdního příkazu. V době vydání rozhodnutí ze dne 7. 7. 2019, č. j. KRPA-279804-60/ČJ-2017-000022, které nabylo právní moci dne 23. 7. 2019, byl stěžovatel opět ve výkonu trestu odnětí svobody (od 10. 4. 2019 do 10. 4. 2023).

[3] Dne 11. 4. 2023 (po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody) byl stěžovateli vydán výjezdní příkaz, v němž mu byla stanovena lhůta 30 dnů k vycestování z území členských států EU. Stěžovatel v této lhůtě nevycestoval a dne 12. 5. 2023 se dobrovolně dostavil ke správnímu orgánu I. stupně k řešení své pobytové situace. Téhož dne bylo se stěžovatelem zahájeno správní řízení ve věci správního vyhoštění podle § 119 odst. 1 písm. b) bodu 9 zákona o pobytu cizinců.

[4] Při výslechu (zaznamenaném v protokolu ze dne 12. 5. 2023, č. j. KRPA-167312-10/ČJ-2023-000022-SV) stěžovatel uznal, že opakovaně neoprávněně pobýval na území České republiky, ale neví, jak má vycestovat. Tvrdil, že se bojí vrátit do Nigérie, neboť hrozí, že jej zabijí, pokud nenastoupí na místo svého zemřelého otce. Kvůli tomu podle něj již zabili v roce 2012 jeho matku a sestru. On sám nebyl v Nigérii od roku 2006, kdy utekl, protože je křesťan a nechtěl provádět rituály a stát se „šéfem“ na místě svého otce. Uvedl, že jinde v Nigérii se usadit nemůže, neboť tam by jej našli také. Dále sdělil, že má dceru (V. L., nar. X), již posílal peníze, když byl na svobodě. Ve vězení nepracoval a nic jí neposílal. Dcera za ním ve vězení nebyla ani jednou, naposledy ji viděl v roce 2014 a mluvil s ní v roce 2017. V současnosti žije dcera s matkou v Londýně (již 5 až 6 let).

[5] Ministerstvo vnitra ve svém závazném stanovisku k možnosti vycestování cizince ze dne 30. 5. 2023, ev. č. ZS56039, uvedlo, že vycestování stěžovatele do Nigérie je možné. Ze žádné stěžovatelovy výpovědi nevyplývalo, že by měl nějaké potíže se státními orgány v zemi původu, od popisované události (požadavku nástupnictví po otci) uplynulo již 17 let a není tedy pravděpodobné, že by problém v zemi původu stále trval. Pokud by tomu tak bylo, stěžovatel se může obrátit na policii či jiné státní orgány či se přestěhovat na jiné místo v Nigérii. Ministerstvo vnitra shrnulo, že se jedná o dospělou, zdravotně i plně právně způsobilou osobu, která je schopna se o sebe v zemi původu v dostatečné míře postarat.

[6] Následně vydal správní orgán I. stupně shora uvedené rozhodnutí o správním vyhoštění ze dne 1. 7. 2023, č. j. KRPA-167312-21/ČJ-2023-000022-SV, jehož důvodem byl podle správního orgánu mj. opakovaný neoprávněný pobyt stěžovatele na území České republiky. K přiměřenosti tohoto zásahu do osobního a rodinného života stěžovatele správní orgán I. stupně uvedl, že stěžovatelova dcera žije v Londýně, nejsou v pravidelném kontaktu (neviděl ji od roku 2014), jejich vztah je toliko formální. V České republice nemá stěžovatel žádnou další rodinu ani zázemí. Jeho zdravotní stav je dobrý, nemá zdravotní potíže ani věk, který by mu bránil opětovně se začlenit do společnosti v zemi původu. Správní vyhoštění je vždy zásahem do soukromého života cizince, ale vzhledem ke stěžovatelovu jednání (opakované porušování právních předpisů, včetně trestné činnosti) není nepřiměřené. Ke stěžovatelovým obavám z návratu do Nigérie správní orgán I. stupně odkázal na závazné stanovisko Ministerstva vnitra. Dobu, po kterou stěžovateli nelze umožnit vstup na území členských států EU, správní orgán I. stupně odůvodnil tím, že

pokračování

přihlédl k délce a závažnosti opakovaného porušování právních předpisů, včetně trestné činnosti, jako polehčující okolnost však vzal to, že stěžovatel se dostavil dobrovolně a po celou dobu správního řízení spolupracoval. Proto správní orgán I. stupně zvolil hodnotu (zhruba) ve středu zákonného rozpětí.

[7] V odvolání stěžovatel tvrdil, že jeho otec byl v zemi původu knězem a po jeho smrti měl být stěžovatel jeho nástupcem. To však odmítl, protože je křesťan. Následně mu členové „náboženské skupiny“ Boko Haram začali vyhrožovat smrtí, proto Nigérii opustil. Jeho matka a sestra, které mu pomáhaly utéct, kvůli tomu byly v roce 2012 zavražděny. Dále stěžovatel uvedl, že obnovil kontakt se svou nezletilou dcerou a začal jí finančně přispívat. Komunikuje rovněž s její matkou ohledně jejich návratu. Pokud by byl nucen opustit Českou republiku, jeho dcera by přišla o otce definitivně. Stěžovatel odkázal na informace o zemi původu, podle nichž docházelo k ozbrojenému konfliktu mezi Boko Haram, resp. Západoafrickou provincií Islámského státu a nigerijskou armádou na severovýchodě země (státy Borno, Yobe a Adamawa). Docházelo rovněž k teroristickým útokům na civilní obyvatelstvo.

[8] Ministr vnitra ve svém závazném stanovisku k možnosti vycestování cizince ze dne 3. 1. 2024, č. j. MV-177979-2/OAM-2023, potvrdil předchozí závazné stanovisko Ministerstva vnitra a konstatoval, že vycestování stěžovatele je možné. Vycházel z informace OAMP MV ze dne 20. 10. 2023 (Nigérie – Boko Haram: aktuální situace a pole působnosti, nábor nových členů, potlačování Boko Haram) a z informace Ministerstva zahraničních věcí ze dne 23. 10. 2023 (Nigérie: situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti, návrat do vlasti po dlouhodobém pobytu v zahraničí) zpracované zastupitelským úřadem ČR v Abuje ze dne 23. 10. 2023. Ministr zdůraznil, že aktuálně neprobíhá žádný ozbrojený konflikt, který by zasahoval celé území Nigérie. Stěžovatel se nenarodil ani dlouhodobě nepobýval v oblastech na severovýchodě země, kde zmíněné teroristické organizace mají své základny a ve zvýšené míře útočí na civilní obyvatelstvo. Stěžovatel neuvedl, proč by měla mít skupina Boko Haram zájem právě o jeho osobu, není tedy důvod se domnívat, že po svém návratu do země původu bude v ohrožení života či důstojnosti. Ministr uznal, že bezpečnostní situace v Nigérii je problematická, v žádném případě ji však nelze posoudit jako stav bezprostředně ohrožující všechny obyvatele. Připomněl rovněž, že stěžovatel opakovaně žádal o udělení mezinárodní ochrany (v roce 2006 a v roce 2014) a jím tvrzené důvody (ohrožení života ze strany náboženské skupiny) byly posouzeny jako nepodložené.

[9] Žalovaný v rozhodnutí o odvolání rekapituloval průběh řízení a historii pobytu stěžovatele na území České republiky. Zmínil rovněž, že stěžovatel byl pětikrát odsouzen za trestnou činnost související zejména s prodejem drog (třikrát za nedovolenou výrobu a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy, dále za padělání a pozměňování veřejné listiny a za neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku). Skutečnost, že stěžovatel opakovaně pobýval na území České republiky bez platného oprávnění k pobytu, byla podle žalovaného v řízení prokázána (potvrdil ji i sám stěžovatel) a správně kvalifikována jako důvod pro vyhoštění podle § 119 odst. 1 písm. b) bodu 9 zákona o pobytu cizinců. Délka doby, po kterou nelze umožnit vstup na území členských států EU, podle žalovaného korespondovala s rozhodovací praxí aplikovanou v obdobných případech.

[10] Ke stěžovatelovým obavám z návratu do Nigérie žalovaný odkázal na závazné stanovisko ministra vnitra. Námitkou nepřiměřenosti zásahu do soukromého a rodinného života stěžovatele a jeho dcery se podle žalovaného dostatečně zabýval již správní orgán I. stupně. Rovněž žalovaný posoudil stěžovatelův vztah s dcerou toliko jako formální, neboť ji stěžovatel neviděl od roku 2014 (kdy jí bylo 5 let) a naposledy s ní mluvil v roce 2017. Dcera navíc žije s matkou v Londýně. Žalovaný vyhodnotil, že správní vyhoštění nemůže způsobit větší zásah do rodinného života stěžovatele a jeho dcery, než jaký dosud způsobil on sám svou vlastní protiprávní činností. Ani občasná komunikace s matkou dcery nemůže zvrátit skutečnost, že stěžovatel nemá rodinu na území České republiky, ale ve Spojeném království. Právě tam by tedy podle žalovaného stěžovatel měl směřovat své snahy o sloučení rodiny. V důsledku vydaného rozhodnutí nemůže dojít k roztržení fungující rodiny s nezletilým dítětem.

[11] Proti rozhodnutí o odvolání podal stěžovatel k Městskému soudu v Praze žalobu. V ní namítal, že správní vyhoštění nebylo v jeho případě ve smyslu § 119 odst. 1 písm. b) bodu 9 zákona o pobytu cizinců přiměřené porušení povinnosti stanovené právním předpisem, jehož se měl opakovaně dopustit, neboť se stěžovatel v době platnosti výjezdního příkazu pokusil získat vízum pro strpění. Když se mu to nepodařilo, dostavil se ihned po uplynutí doby k vycestování „na cizineckou policii“, aby se pokusil situaci nějak napravit. K vycestování by navíc potřeboval cestovní pas, o který by mohl požádat pouze na velvyslanectví Nigérie ve Vídni. Délka doby, po kterou nelze umožnit vstup na území členských států EU, nebyla podle stěžovatele dostatečně odůvodněna a je nepřiměřená tomu, jak krátce trval jeho neoprávněný pobyt.

[12] Podle stěžovatele správní vyhoštění omezuje jeho možnost soužití s dcerou na území České republiky po jejím návratu. Stěžovatel vyjádřil domněnku, že britské úřady mají přístup do Schengenského informačního systému, v důsledku čehož by mu nebylo uděleno pobytové oprávnění za účelem sloučení rodiny ve Spojeném království. Vycestování dcery do Nigérie je podle stěžovatele fakticky nemožné, neboť návratu se obává i on sám.

[13] Stěžovatel odkázal na svou výpověď před správním orgánem I. stupně. Uvedl, že jeho otec byl vůdčí osobou (šéfem, šamanem) místního domorodého náboženství, resp. praktikování vúdú a po jeho smrti jej měl zastoupit právě stěžovatel. Ten je však křesťanem a z tohoto důvodu uprchl do České republiky. Kvůli tomu podle něj byly zabity jeho matka a sestra. Stěžovatel nesouhlasil se stanoviskem Ministerstva vnitra, neboť to vycházelo z hodnocení neúspěšných žadatelů o pobytová oprávnění a nedá se aplikovat na stěžovatelův konkrétní případ spojený se zvyky a pravidly uplatňovanými v jediném místě v zemi původu, kam se může vrátit, neboť mu tam zůstal po otci dům (podle jeho výpovědi ve správním řízení je to Owerri, hlavní město státu Imo na jihovýchodě Nigérie – pozn. NSS).

[14] Městský soud shora uvedeným rozsudkem podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), žalobu zamítl.

[15] K žalobním námitkám městský soud připomněl, že stěžovatel byl opakovaně odsouzen za drogovou trestnou činnost (celkem strávil ve výkonu trestu odnětí svobody 7 let a 4 měsíce) a opakovaně pobýval na území České republiky bez cestovního dokladu a bez oprávnění k pobytu. Uložení správního vyhoštění bylo podle městského soudu ve smyslu § 119 odst. 1 písm. b) bodu 9 zákona o pobytu cizinců přiměřené těmto opakovaným

pokračování

závažným porušením právních předpisů. Městský soud zdůraznil, že pokud se stěžovateli nepodařilo získat pobytové oprávnění, měl nejpozději do uplynutí lhůty stanovené ve výjezdním příkazu vycestovat. Z hlediska naplnění hypotézy § 119 odst. 1 písm. b) bodu 9 zákona o pobytu cizinců bylo rozhodné to, že stěžovatel tuto svou povinnost nesplnil, následné dobrovolné dostavení se k řešení situace již nemohlo na splnění podmínek § 119 odst. 1 písm. b) bodu 9 zákona o pobytu cizinců nic změnit (tato okolnost mohla být zohledněna pouze jako polehčující okolnost při stanovení doby vyhoštění). Městský soud doplnil, že správní vyhoštění není sankcí, ale toliko správním opatřením vyjadřujícím zájem, aby se daný cizinec na území státu nezdržoval.

[16] Dále městský soud upozornil, že určení doby správního vyhoštění je výsledkem správního uvážení. Úkolem soudu není úvahu správního orgánu nahradit. Městský soud vyhodnotil, že správní orgány objektivně zohlednily všechny relevantní individuální okolnosti stěžovatelova případu, vyšly z kritérií stanovených v § 174a zákona o pobytu cizinců a hodnotily některé skutečnosti i ve prospěch stěžovatele. Podle městského soudu se tak nelze ztotožnit s námitkou, že správní orgány dobu tří let dostatečným způsobem neodůvodnily. V této souvislosti městský soud odkázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu týkající se srovnatelných případů, kde byla doba vyhoštění stanovena na tři nebo čtyři roky. Městský soud dále s odkazem na § 114 zákona o pobytu cizinců (tj. na možnost vydání cestovního průkazu totožnosti na žádost cizince) poznamenal, že vycestování stěžovatele nebylo znemožněno tím, že ztratil cestovní doklad.

[17] K přiměřenosti zásahu do soukromého a rodinného života městský soud rekapituloval některé skutečnosti vyplývající ze správního spisu (stěžovatel neviděl dceru od roku 2014, dcera žije již od roku 2017 nebo 2018 ve Spojeném království) a podotkl, že stěžovatel strávil významnou část života své dcery ve výkonu trestu odnětí svobody, kde ho jeho dcera nenavštěvovala. Příležitostně jí sice posílal peníze, ovšem nikoli v průběhu trestu odnětí svobody. Městský soud shrnul, že dcera stěžovatele není nikterak závislá na jeho péči, naposledy se viděli před mnoha lety a neudržují žádný jiný kontakt. Sporadickou finanční výpomoc nelze podle městského soudu považovat za řádné plnění vyživovací povinnosti. Dcera navíc žije s matkou mimo Českou republiku a nic nenasvědčuje tomu, že by se měla vrátit. Správní orgán rozhoduje podle skutečného stavu, nikoli podle hypotéz. Žalovaný tedy nepochybil, když vycházel z toho, že dcera stěžovatele žije mimo území Evropské unie, pročes správní vyhoštění nemůže být nepřiměřeným zásahem do stěžovatelova rodinného života. Námitku nezískání pobytového oprávnění ve Spojeném království z důvodu jeho přístupu k Schengenskému informačnímu systému považoval městský soud za ničím nepodloženou spekulativní domněnku. Městský soud uznal, že středobodem úvah o přiměřenosti správního vyhoštění z hlediska ochrany rodinného života stěžovatele by měl být nejlepší zájem jeho nezletilého dítěte, nelze však bez dalšího dospět k závěru, že správní vyhoštění je nepřiměřené pouze z toho důvodu, že stěžovatel má nezletilou dceru. Vzhledem k tomu, že jejich vztah je toliko formální a dcera dokonce ani nežije v České republice, převáží podle městského soudu zájem společnosti na vyhoštění stěžovatele.

[18] K námitce hrozícího nebezpečí při návratu do Nigérie městský soud krátce shrnul závazné stanovisko Ministerstva vnitra ze dne 30. 5. 2023. Zdůraznil, že stěžovatel neměl nikdy potíže se státními orgány země původu, kde nebyl již 17 let. Je tedy nepravděpodobné, že by jím tvrzené skutečné nebezpečí stále trvalo (v takovém případě by se mohl obrátit na policii či jiný státní orgán). Vzhledem k možnosti nechat si vystavit nový rodný list s jiným

jménem a datem narození je v podstatě nezjistitelné, kde se který občan Nigérie nachází. Toto stanovisko tedy podle městského soudu konkrétně reagovalo na individuální situaci stěžovatele (nejednalo se pouze o vyhodnocení situace neúspěšných žadatelů o pobytová oprávnění). Městský soud upozornil, že v odvolání stěžovatel svá tvrzení pozměnil, když tvrdil, že mu hrozí nebezpečí ze strany skupiny Boko Haram. Na to reagovalo závazné stanovisko ministra vnitra ze dne 3. 1. 2024 konstatováním, že stěžovatel se nenarodil ani nepobýval v oblastech, kde by tato teroristická skupina působila. Proti tomu stěžovatel v žalobě ničeho nenamítal. Obě závazná stanoviska byla podle městského soudu dostatečná a přezkoumatelná, vzala v úvahu, že situace se liší v různých částech země původu, a adresně se vyjádřila i ke stěžovatelem tvrzeným skutečnostem. Městský soud uzavřel, že i odvolací námitku skutečného nebezpečí v zemi původu ve smyslu § 179 zákona o pobytu cizinců žalovaný řádně vypořádal a žádná z žalobních námitek toto vypořádání dostatečně nezpochybnila.

[19] Stěžovatel napadá rozsudek městského soudu kasační stížností, v níž se nevyjádřil k otázce, zda je kasační stížnost přijatelná. Uvádí toliko tři kasační námitky: Snaha získat pobytové oprávnění a okamžitě řešit neoprávněný pobyt by podle stěžovatele neměla být hodnocena pouze jako polehčující okolnost, ale jako skutečnost, která svědčí o méně závažném porušení právních předpisů. Stěžovateli proto mělo být umožněno opustit území České republiky v dodatečně stanovené lhůtě.

[20] Druhá kasační námitka směřuje proti posouzení přiměřenosti zásahu do soukromého a rodinného života stěžovatele. Stěžovatel uznává, že žalovaný postupoval podle § 174a zákona o pobytu cizinců, podle stěžovatele však vyjmenované okolnosti nesprávně posoudil. Zabýval se totiž toliko obdobím, kdy se stěžovatel dopustil trestných činů, ale nezohlednil, že stěžovatel žil v České republice od roku 2006 a že v důsledku vyhoštění dojde k definitivnímu odloučení od dcery, a nezabýval se ani intenzitou vazeb stěžovatele k zemi původu (zda se má kam vrátit).

[21] V třetí kasační námitce stěžovatel cituje § 179 odst. 1 a 2 zákona o pobytu cizinců (ovšem v jejich současném znění, zatímco správní orgány v této věci vycházely z jejich znění účinného do 30. 6. 2023, viz přechodné ustanovení čl. IV odst. 1 zákona č. 173/2023 Sb., jímž byl novelizován zákon o pobytu cizinců – pozn. NSS) a čl. 2 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Konstatuje, že v Nigérii nejspíš stát do svých zákonů zakotvil pravidla, dle nichž lze uložit trest smrti. Existují však i jiné normy a zvyky (pramenící z předchozího kmenového uspořádání a specifických náboženství), kterými se řídí některé skupiny občanů. Kvůli takovým normám byli zavražděni „otec“ (!?) i sestra stěžovatele a po návratu totéž hrozí i stěžovateli. Stěžovatel namítá, že § 179 zákona o pobytu cizinců nepřihlíží k takovým normám a zvykům a neumožňuje v plném rozsahu rozeznat skutečné ohrožení života jedince. Zákonné ustanovení by tedy mělo být změněno tak, aby umožnilo přihlížet při posuzování skutečného nebezpečí dle tohoto ustanovení i k takovým normám a zvykům.

[22] Vzhledem k výše uvedenému stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

[23] S kasační stížností stěžovatel spojil rovněž návrh na přiznání jejího odkladného účinku, a to ze dvou důvodů: za účelem obstarání cestovního pasu a zároveň proto, aby se

pokračování

mohl sejít se svou dcerou. Stěžovatel tvrdí, že jeho dcera má zájem jej poznat a přijede se svou matkou do Prahy na přelomu června a července.

[24] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti stěžovatele pouze odkazuje na napadený rozsudek, obsah správního spisu a na posouzení věci správními orgány, jež považuje za správné, a navrhuje zamítnutí kasační stížnosti. Ve vyjádření k návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti žalovaný upozornil, že vyřízení cestovního dokladu i schůzku s dcerou mohl stěžovatel realizovat již dříve. Žalovaný připomíná, že při výsledku dne 12. 5. 2023 stěžovatel uvedl, že si cestovní doklad vyřídí, když ví, že jej potřebuje. Nedoložil však, že by za tímto cílem podnikl jakékoli kroky. Stejně tak nepodnikl kroky ani k návštěvě dcery ve Spojeném království. Žádným způsobem nedoložil ani své tvrzení, že jeho dcera „by měla“ přicestovat do České republiky. Žalovaný podotýká, že na území Spojeného království se vyhoštění nevztahuje, stěžovateli tedy žalobou napadené rozhodnutí nebrání setkat se s dcerou tam. Neexistují tedy žádné okolnosti, které by přiznání odkladného účinku kasační stížnosti odůvodňovaly.

[25] Nejvyšší správní soud úvodem poznamenává, že o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti samostatně nerozhodoval, neboť rozhodl přímo o kasační stížnosti bez zbytečného prodlení po provedení nezbytných procesních úkonů.

[26] Nejprve zdejší soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel, a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[27] S ohledem na skutečnost, že před městským soudem rozhodoval ve věci samosoudce, se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[28] Výklad zákonného pojmu „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna zde zmiňovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*

2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.* Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikaturní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského (městského) soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele*.

[29] Nejvyšší správní soud neshledává v kasační stížnosti dostatečné argumenty svědčící pro její přijatelnost.

[30] Jak vyplývá i z judikatury citované městským soudem (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 8. 2017, č. j. 4 Azs 121/2017-35, a ze dne 6. 8. 2015, č. j. 2 Azs 98/2015-37, publ. pod č. 3315/2015 Sb. NSS), přiměřenost správního vyhoštění ve smyslu § 119 odst. 1 písm. b) bodu 9 zákona o pobytu cizinců se posuzuje ve vztahu k porušení právních předpisů, jichž se cizinec dopustil, nikoli ve vztahu k následnému jednání po takovém porušení. Stěžovatel byl celkem pětkrát odsouzen za trestný čin a zároveň opakovaně porušoval zákon o pobytu cizinců (tyto skutečnosti stěžovatel nerozpouje). Naposledy bylo povinností stěžovatele do 11. 5. 2023 opustit území České republiky. Dostavení se ke správnímu orgánu I. stupně po marném uplynutí této lhůty a spolupráce v průběhu správního řízení nemohly předchozí vážné porušování právních předpisů zhojit.

[31] Městský soud se tedy nedopustil žádného pochybení, když se ztotožnil s názorem žalovaného, že následné polehčující okolnosti mohly být zohledněny až v rámci stanovení doby, po kterou nelze stěžovateli povolit vstup na území členských států EU. Stěžovatel v kasační stížnosti vyjádřil pouze svůj nesouhlas s posouzením městského soudu, neuvedl však žádnou argumentaci, která by závěr městského soudu vyvracela či poukazovala na nějaké jeho zásadní pochybení. Stěžovatel neodkázal ani na žádnou judikaturu, s níž by měl být napadený rozsudek v otázce posuzování přiměřenosti správního vyhoštění ve vztahu k závažnosti porušení povinností stanovených právními předpisy ve smyslu § 119 odst. 1 písm. b) bodu 9 zákona o pobytu cizinců v rozporu (či která by svědčila o rozdílném řešení této otázky v dosavadní judikatuře). Tato kasační námitka tak nezaložila přijatelnost kasační stížnosti.

[32] Stěžovatel dále namítá, že správní orgány neposoudily při hodnocení přiměřenosti dopadů svých rozhodnutí do soukromého a rodinného života stěžovatele všechna kritéria vyjmenovaná v § 174a odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Jak však upozornil Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 26. 2. 2014, č. j. 8 As 109/2013-34, „[s]právní orgán nemusí všech jedenáct kritérií v rozhodnutí výslovně vyjmenovávat. Je však třeba trvat na požadavku, aby z rozhodnutí bylo zřejmé, že ve vztahu k nim činil skutková zjištění a posuzoval je.“ Z obou správních rozhodnutí i napadeného rozsudku vyplývá, že se správní orgány i městský soud zabývaly nejen trestnou činností stěžovatele, ale i dalšími okolnostmi. Bylo zohledněno, že stěžovatel žije v ČR od roku 2006, že zde uzavřel manželství (které již netrvá) a má nezletilou dceru. Správní orgány přihlédly rovněž k věku a zdravotnímu stavu stěžovatele, jeho ekonomickým poměrům, jakož i vazbám navázaným v České republice. Stěžovatel netvrdil, že by měl v České republice další významné sociální vazby či rodinu, jeho výpověď i následná podání se zaměřovaly zejména na vztah k nezletilé dceři a obavy z návratu do Nigérie. K oběma těmito otázkám se správní orgány opakovaně vyjádřily, zabýval se jimi i městský soud.

[33] Nejvyšší správní soud pro úplnost poznamenává, že správní orgány byly povinny shromáždit dostatek podkladů pro posouzení všech relevantních okolností. Otázku

pokračování

intenzity cizincových vazeb k zemi původu však lze posuzovat zejména na základě tvrzení a případných důkazů samotného cizince. Pokud cizinec v průběhu správního řízení netvrdí, že by vazby se zemí původu byly zpřetrhány nad rámec běžného (byť dlouhého) pobytu v zahraničí, po správních orgánech nelze spravedlivě požadovat, aby bez jakékoli indicie vedly dokazování a podrobnou argumentaci tímto směrem. Stěžovatel v průběhu správního řízení vůbec netvrdil, že by žádné vazby se zemí původu neměl, z jeho ostatních tvrzení dokonce vyplýval opak (např. uváděl, že v Nigérii má po otci dům).

[34] Otázkou vztahu stěžovatele s dcerou se městský soud podrobně zabýval v bodech 42–44 napadeného rozsudku. Stěžovatelovo tvrzení, že městský soud tuto okolnost opomněl, tedy není pravdivé. Stěžovatel neuvádí žádné konkrétní argumenty, v čem spatřuje zásadní pochybení městského soudu, či označení judikatury, s níž jsou podle něj závěry napadeného rozsudku o stěžovatelově vztahu s dcerou v rozporu. Nejvyšší správní soud v této souvislosti doplňuje, že své tvrzení o možném setkání s dcerou na přelomu června a července tohoto roku (obsažené v návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti), stěžovatel nikterak neprokázal. Ani druhá kasační námitka tedy nenaplnuje žádnou z možností přijatelnosti kasační stížnosti.

[35] Třetí kasační námitka dokonce vůbec nesměřuje proti napadenému rozsudku, ale toliko proti současnému znění § 179 zákona o pobytu cizinců („*Ustanovení § 179 zákona o pobytu cizinců by proto mělo být upraveno tak, aby umožnilo přihlížet při posuzování skutečného nebezpečí i k takovým normám a zvykům.*“). Tento jakýsi návrh *de lege ferenda* na změnu tohoto ustanovení tak podle § 104 odst. 4 s. ř. s. vůbec nepředstavuje přípustnou námitku, neboť tato argumentace se opírá o jiné důvody, než jsou uvedeny v § 103 s. ř. s. I kdyby však tato námitka přípustná byla, v ní obsažená argumentace se míjí s předmětem tohoto řízení. Pokud by bylo prokázáno, že stěžovateli hrozí v zemi původu skutečné nebezpečí zabití ze strany osob spojených s náboženskou skupinou vedenou dříve jeho otcem, taková situace by nepochybně spadala pod pojem skutečného nebezpečí dle § 179 odst. 1 a 2 zákona o pobytu cizinců, a to i v úzkém znění odstavce 2, účinném od 1. 8. 2019 do 30. 6. 2023, z něhož v posuzované věci vycházely správní orgány („*Za skutečné nebezpečí se podle tohoto zákona považuje navrácení v rozporu s čl. 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.*“). Byť Nejvyšší správní soud již ve své judikatuře toto zúžení původního rozsahu tohoto ustanovení, který dříve (do 31. 7. 2019) odpovídal tehdejší definici vážné újmy dle § 14a odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, kritizoval a dovedl nad jeho rámec z mezinárodních závazků ČR bezpodmínečně respektovat zásadu *non-refoulement* další důvody znemožňující vycestování cizince (viz zejména rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2023, č. j. 5 Azs 96/2021-39, publ. pod č. 4456/2023 Sb. NSS), není pochyb o tom, že zákaz navrácení cizince do státu, kde by mu hrozilo reálné nebezpečí špatného zacházení ve smyslu čl. 3 Úmluvy, zahrnuje dle judikatury Evropského soudu pro lidská práva na prvním místě právě případy, kdy by toto špatné zacházení mohlo skončit dokonce smrtí tohoto cizince, a to i zacházení ze strany nestátních původců takové újmy, pokud by státní orgány země původu mu nebyly ochotny či schopny před ním zajistit ochranu.

[36] Správní orgány v posuzované věci však dospěly k závěru, že tvrzení stěžovatele ve spojení s informacemi o zemi původu nenasvědčovala tomu, že jeho život v případě navrácení do země původu bude skutečně ohrožen. Je pravdou, že se Ministerstvo vnitra ve svém závazném stanovisku ze dne 30. 5. 2023 vyjádřilo k možnosti stěžovatelova přesídlení

v rámci Nigérie tak, aby unikl tvrzenému skutečnému nebezpečí ze strany náboženské komunity původně vedené jeho otcem, velmi stručně (zabývalo se zejména otázkami návratu ze zahraničí, evidence obyvatel a potenciální změny identity), ovšem stěžovatel v odvolání změnil svou argumentaci a začal tvrdit, že mu hrozí nebezpečí ze strany Boko Haram, islamistické ozbrojené skupiny působící na severovýchodě Nigérie. Vzhledem k tomu se i ministr vnitra ve svém závazném stanovisku ze dne 3. 1. 2024 zaměřil právě na tuto teroristickou organizaci. Jelikož její základny, resp. oblast jejího působení, jsou vzdáleny stovky kilometrů od města Owerri na jihovýchodě země, kde žil stěžovatel, otázka případného přesídlení pozbyla významu a ministr se jí dále nezabýval. Až v žalobě následně stěžovatel opět změnil svá tvrzení a namítal, že jeho otec byl šamanem v rámci praktikování vúdú. Tuto nekonzistenci stěžovatel nikterak nevysvětlil ani neuvedl, z čeho usuzuje, že problém stále trvá, a proč by se v převážně křesťanském městě čítajícím bezmála půldruhého milionu obyvatel nemohl obrátit na policii či jiné státní orgány. Stěžovatel ani přímo nepolemizuje se závěrem Ministerstva vnitra, byť nadmíru stručně zdůvodněným, o možnosti přesídlení stěžovatele, jakožto dospělého muže v produktivním věku bez vážnějších zdravotních problémů, vyznávajícího na jihu země převládající křesťanství, do jiné oblasti Nigérie, kde by mu uvedené nebezpečí nehrozilo (např. do aglomerace největšího nigerijského města Lagosu na jihozápadě země). Žádnou argumentaci, která by adresně reagovala na závěr městského soudu, že se správní orgány s otázkou skutečného nebezpečí v zemi původu ve smyslu § 179 odst. 1 a 2 zákona o pobytu cizinců vypořádaly dostatečně, kasační stížnost neobsahovala. Stěžovatel pouze zopakoval svá dřívější tvrzení a z nich bez podrobnějšího odůvodnění dovodil nutnost úpravy tohoto ustanovení. Ani v této kasační námitce Nejvyšší správní soud nenalezl žádné argumenty svědčící o přijatelnosti kasační stížnosti.

[37] Nejvyšší správní soud tedy dospěl k závěru, že jeho dosavadní judikatura poskytuje dostatečné odpovědi na námitky uvedené v kasační stížnosti. Lze uzavřít, že nebyl shledán žádný z důvodů pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, proto ji Nejvyšší správní soud shledal nepřijatelnou ve smyslu § 104a s. ř. s. a odmítl ji.

[38] Nad rámec nutného odůvodnění Nejvyšší správní soud závěrem poznamenává, že správní orgán I. stupně se v projednávané věci dopustil zřejmé nesprávnosti ve smyslu § 70 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), když ve výroku prvostupňového rozhodnutí vynechal slova „*uděluje správní vyhoštění*“. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 8. 4. 2016, č. j. 5 As 3/2016-20, uvedl, že za zjevnou nesprávnost může být považována chyba, k níž došlo „*zjevným a okamžitým selháním v duševní a mechanické činnosti osoby, za jejíž účasti bylo rozhodnutí vyhlášeno či vyhotoveno, a která je každému zřejmá. Zřejmost takové nesprávnosti vyplývá především z porovnání výroku rozhodnutí s jeho odůvodněním, případně i z jiných souvislostí*“. V projednávané věci daná věta bez vynechaných slov úplně postrádala gramatický smysl (neobsahovala přísudek), správní orgán přímo ve výroku odkázal na správná zákonná ustanovení (která zakotvují právě použitý důvod správní vyhoštění) a skutečnosti, že bylo uděleno správní vyhoštění, plně odpovídalo i odůvodnění rozhodnutí správního orgánu I. stupně, jakož i všechny ostatní listiny obsažené ve správním spisu. Nemůže tedy být pochyb o tom, jaký byl obsah prvostupňového rozhodnutí.

pokračování

[39] Byť si žalovaný ani městský soud uvedené vady prvostupňového správního rozhodnutí patrně nepovšimli, resp. na ni ve svých rozhodnutích nereagovali, nebránila tato vada Nejvyššímu správnímu soudu kasační stížností napadený rozsudek městského soudu přezkoumat (jednalo se o zjednodušené přezkoumání ve smyslu § 104a s. ř. s.). Přesto by měl správní orgán I. stupně bez zbytečného odkladu svou chybu napravit a vydat opravné rozhodnutí podle § 70 správního řádu. Lze podotknout, že případné odvolání proti takovému rozhodnutí nepředstavuje novou možnost brojít proti rozhodnutí původnímu, ale pouze proti provedené opravě (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2009, č. j. 1 As 112/2008-56).

[40] Při rozhodování o nákladech řízení Nejvyšší správní soud vycházel z usnesení svého rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, publ. pod č. 4170/2021 Sb. NSS, podle něhož je odmítnutí kasační stížnosti pro její nepřijatelnost, na rozdíl od jiných případů odmítnutí kasační stížnosti, druhem zjednodušeného meritorního přezkumu napadeného rozhodnutí krajského (městského) soudu. Výrok o náhradě nákladů řízení se tedy opírá o § 60 odst. 1 (nikoli odst. 3) ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný měl ve věci úspěch, měl by tedy vůči neúspěšnému stěžovateli právo na náhradu nákladů, které v řízení o kasační stížnosti důvodně vynaložil. Ze spisu však nevyplývá, že by mu v tomto řízení jakékoli náklady nad rámec běžné administrativní činnosti vznikly, proto mu soud jejich náhradu nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 14. června 2024

JUDr. Jakub
Camrda
předseda senátu